

# TELEGRAFUL ROMÂNULUI.

Telegrafulu este de două ori pe săptămână: Duminică și Joi. — Prenumeratiunea se face în Sibiul la expeditorul foiei pe afară la c. r. poste cu bani găta prin scrisori francate, adresate către expeditorul. Prețului prenumeratiunii pentru Sibiul este pe anu 7 fl. v. a. ear pe o jumătate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 30. ANULU XX.

Sibiul, in 13/25 Aprilie 1872.

tru celelalte părți ale Transilvaniei și pentru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. iera pe o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. și țeri străine pe anu 12 1/2 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru întâia ora cu 7 cr. și rulu, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. și pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

## Invitare\*).

Avendu în vedere pregătirile, ce se facu pretotdeauna pentru alegerile deputatiloru la diet'a viitoare, care sî în municipiulu nostru, alu Sibiului, s'au pusu în lucrare prin adunarea scaunala de aci, și considerându ca cestiunea acest'a este prea importanta, decâtu că sa fimu cu neapasare cătra ea; avemu onore a invita pre inteligenti'a româna din întregu scaunulu Sibiului și Sibiul la o adunare și întielegere, pre Joi în Septamân'a luminata <sup>20 Aprilie</sup>/<sub>2 Maiu</sub> a. c. în Sibiul, în localulu Asociatiunii, la 3 ore dupa amedi.

Comunele române, că atari, suntu rogate, a-si trimite în deosebi alesii loru.

Sibiul in 11/23 Aprilie 1872.

Cu consentiementulu clubulu activistiloru.  
Dr. Ioanu Borgia,  
advocatu.

## Motivele și rezultatele passivității.

XI. Temerea noastră, cărei'a i-amu datu espressione în numerulu precedente alu articulu nostru, ca mai greu va fi de a ne cointielege cu „Gaz. Tr.“ — durere! s'a implinitu pre deplinu și mai corendu decâtu amu fi credintu — prin articulu „De pre malulu Dunarei“ în nr. 27 alu „Gaz. Tr.“ esita totu într'unu tempu cu esprimerea presimtiului nostru.

Dara mai mare durere simtimu, vedindu-ne prin Marele passivistu „de pre malulu Dunarei“ — provocati pre unu terenu, pre care noue în cele diece articule precedente ni-a succesu de a-lu evita cu scrupulositate.

Dara acum, dupa ce marele passivistu „de pre malulu Dunarei“ nu s'a multiamitu de a vedé în nr. 99 prossime trecutu alu „Gaz. Tr.“ în miscările „activistiloru sibiieni numai unu viscolu redicatu prin interese personale și confessionali, ci și acum, cându vré sa combata pre „Albin'a“ lovesce dupa vechiulu seu obicei, iera numai și numai pre Mitropolitulu Siagun'a, credintu, ca prin atari motive de atâtea ori practicate, i va succede din nou a mantui politic'a „inaugurata“ a passivității absolute, aru fi numai o lasitate din parte-ne, de a mai evita just'a noastră aperiare chiaru și pre terenulu, pre care cu dea-sil'a ne tragu marii passivisti. Este adeca o aparitiune notorica, ca de câte ori, de vre-o siése ani încóce, s'a facutu din partea activistiloru vre-o propunere pentru apropierea opiniiloru diverginti, séu vre-o miscare pentru o infratire a partidelor române — vre-o incercare de actiune solidaria, jurnalele passivistiloru, că dintr'o comanda au navalitu asupr'a Mitropolitulu Siagun'a.

Cându scim, ca Mitropolitulu Siagun'a de siése ani încóce, de cându passivisti s'au ruptu de cătra comitetulu permanente alu natiunii, și au ocroitu actiuni nationale unilaterali prin adunări de subscriptioni, prin comitete separatistice și confrentie de partida, s'a retrasu cu totulu dela politica, și dupa cum au luat chiaru și jurnalele passivistiloru notitia despre aceea, ca Mitropolitulu Siagun'a din respecte parte sanitarie, parte de disgustu, nu se ocupa nici cu jurnalistic'a româna, și póte nici chiaru de „Tel. Rom.“ care are redactiunea sea responsabile: ni se obrude întrebarea, ca: óre ce mai au marii passivisti cu Mitropolitulu Siagun'a?

Întrebarea ast'a s'aru paré cam parodocsa, dara provocata de atâtea ori, și chiaru acum din partea marilor passivisti, e nu numai oportuna, dara deslegarea ei și neoperatu necesaria, că sa

\*) Si dlu E. Macelariu ni tramite o invitare în acelasi întielesu, pre carea acum credemu ca va fi de prisosu a o publicá, dupa ce se publica acest'a.

vedemu apoi, ce argumente mai au passivisti pentru politic'a loru „inaugurata“.

Déca vremu sa aflâmu chei'a cea adeverata pentru deschiderea acestei întrebări, apoi suntu necesitati chiaru și din punctulu de vedere alu autenticității, de a recurge tocmai la almariulu marilor passivisti, carii nu voru poté denegá faptul constatatu prin actele istorice, ca dela 1848 pâna la 1865 și ei — passivisti —, alaturea și fratiesce cu activistii au mersu sub conducerea lui Siagun'a în tóte actiunile nationale. Dara este totu deodatu constatatu și aceea, ca — tóta natiunea bucurosu și cu depline rezultate se conducea prin „Siagun'a“; — totu pre atunci marii passivisti nu incapeau de „episcopulu și mai târdiu Mitropolitulu neunitiloru din Ardélu“.

Amu face o istoria pré lunga, déca amu enará tóte acele momente istorice, cari suntu apte de a justificá asertulu nostru, precum ca nu Mitropolitulu Siagun'a, dara Mitropolitulu neunitiloru suntu arborii, de care marii passivisti se facu ca nu vedu padurea nationale. Dara voru ajunge de a atinge aci numai pre acele, ce le conóce și „Gazeta Tr.“ (de va fi de lipsa i vomu citá și numerii ei, în cari le-a constatatu), și nu suntu de totu straine nici pentru marele passivistu „de pre malulu Dunarei“ — quorum pars magna et ille fecit. — De aceea nu voru poté negá, ca pre cându Siagun'a se luptá în fruntea deputatiloru româniloru pentru drepturi constitutionali, nationale bisericesci, între cari și pentru restaurarea mitropoliei române: pre atunci Vicariulu Selagiului Siuluti provocá pre episcopulu Siagun'a sa tréca la unire că sa-lu faca Mitropolitulu alu româniloru, iera pre alta parte alti patru din deputatiunea condusa de Siagun'a, secessionandu-se de acest'a facú tovarasía cu absolutismulu ultra-montanu alu cont. Thun și pretindu, ca metropoli'a se cuvine numai greco-catoliciloru sub motivulu cunoscutu de — periclitatur... „santa unire“. — Pre cându mai departe Siagun'a introduce sinodalitatea constitutionale în biserica româna: pre atunci „G. Tr.“ scrie, ca sínódele neunitiloru n'au nici o însemnatate, iera Mitropolitulu Blasiului ingropá autonomi'a bisericei române prin subscrierea concordatului, apoi prin pastoral'a suirei sele pre tronulu archipastoralu (tiparita Bud'a 1851) provocá pre toti români dela Tis'a pâna la Marea-négra și dela Carpati pâna la Balcanu și Pindu „la st'a unire cu maic'a noastră Rom'a“. — Pre cându Siagun'a se luptá pentru egal'a îndreptatire a bisericiloru române cu cele-lalte religii recunoscute din tíera; pre atunci confratii nostri ultra-montani nu recedu dela privilegiile loru în cauzele matrimoniale micste fatia cu confratii loru neuniti; și pre cându Siagun'a aperiá scótele nationale pre basea principiului și a reciprocității confessionali: pre atunci „Gaz. Tr.“ predica scóterea scóteloru de sub biserica, și Blasiulu de atunci \*) respinge propunerile Sibiului pentru unu compromis interconfessionale pre basea reciprocității egale. — Pre cându pre de o parte tipografi'a nationale dela Blasiu eredita dela vechii Mitropolitii se lasá deplinei ruine, iera vechiulu archivu alu bisericei române se întrebointieza de materialulu focalu, iera pre de alta parte Siagun'a redicá o nóna tipografia și o biblioteca nationale respectabile: pre atunci Blasiulu protestéza la ministrulu Thun în contr'a tiparirii de cărți bisericesci și scolare la Sibiul, sub cuventu, ca numai Blasiulu are privilegiu de a tipari cărți bisericesci și scolare pentru români, care privilegiu de altmintrea Blasiulu de atunci l'a fostu transpusu în dispositiunea lui Thun. — Pre cându Siagun'a esoperéza, realizéza și înaintéza Asociatiunea pentru literatur'a și cultur'a poporulu românu: pre atunci Blasiulu afla ca presidulu nu e bonu, ca n'a

infintiatu fóra periodica a Asociatiunii (vorba sa fia), și de aceea trebnie scosu neunitulu din presidiu. — Pre cându Siagun'a pretinde restaurarea metropoliei ortodocse, Blasiulu redicá protestu în contra; și pre cându natiunea la an. 1861 și 1863 reintregesce comitetulu permanente pentru conducerea trebiloru nationali cu ambu Mitropolitii în frunte, pre atunci Blasiulu pretinde, ca nu mai e de lipsa comitetulu permanente sub cuventu, ca natiunea e dejá inarticulata (pre harthia), iera „Gaz. Trans.“ anuncia interdictulu, ca Mitropolitii români nu mai suntu competenti de a conchiamá congrese (baga séma că sa scape de Siagun'a, pentru ca gasi-se o Escelentia nóna, care schimbase reverend'a cu fraculu). Sa mai amintimu și legionulu de asemenea incidente mai particulari, precum e rapirea scólei din Hatiegu, secularisarea scóteloru grenicere din confiniulu regim. I și subordinarea loru deadreptulu sub ministeriulu cultulu, că nu cum-va sa capete și neunitii vre-un'a, — apoi proselitismurile ce întrecu pre cele armate de sub ep. Maioru etc. — Ba nu, pentru ca credemu, ca din cele îndigitate mai susu se va convinge și marele passivistu de pre malulu Dunarei, ca politic'a personale, și confessionale — nu o amu inventatu noi, cu atátu mai putienu Mitropolitulu Siagun'a, pre care tóte atentatele mai susu atinse nu l'au potutu conturbá de a scóte la cale tóte cele ce i s'au incredintatu în cauzele nationale cá și în cele bisericesci — pâna la an. 1865. —

Atunci — 1865 — Siagun'a, dupa cum scim, fu chiamatu la Domnitoriulu, nu dupa cum pretindu passivisti, spre a dá sfatu la fapte dejá complinite, ci dupa cum amu aretatu și în art. VIII, spre a luá nemediata cunoscintia despre schimbarea sistemii politice, spre conformare.

Ast'a inse fu pentru Mitropolitulu unitiloru o vatemare prea mare în ambitiunea sea, ca nu elu — qui jovis et soror et uxor — ci „neunitulu“ avú onórea de a fi consideratu de primulu în natiunea româna, pentru care cauza elu, sumutiatu „de pre malulu Dunarei“\*), inaugurá inca dela Valeele acea politica de rancore, cu care sa arate lumii, ca nu „neunitulu“, ci elu e chiamatu de a conduce politic'a nationale\*\*).

Eata sorgentele „politiceii nationale inaugurate“ — altcum chiamate și — politic'a passivitatei absolute!

Cumca în diet'a din Clusiu n'a intratu numai Mitropolitulu Siagun'a, ci dupa matura deliberare și cointielegere deplina și Mitropolitulu Siuluti cu toti (audi de de pre malulu Dunarei și întielege) cu toti ablegatii români, și cu regalisti, afara de cei trei regalisti din Viena, cari scrisera lui Kemény Ferencz, ca voru veni și ei la diet'a din Clusiu, iera Mitropolitiloru li se telegrafase, ca de nu voru poté veni la tempu, din caus'a departării, sa ispravésca cei de fatia, și ce voru face va fi bine facutu și pentru ei, — apoi afara de celu de pre malulu Barsei, care se scusase din respecte sanitarie (póte de frigurile stégului lui Conrad Schmidt din 1848); mai

\*) Vedi „Concordia“ 66 — 7.

\*\*\*) Pre la an. 1865/6 unu jurnalistu ortodocsu, care și pre atunci cam cocheta cu passivisti, facú o excursiune la Blasiu, unde Mitropolitulu Siuluti lu chiamá la cina. Dupa ce aci se politisara destulu încóce și incolo, în fine Mitropolitulu se întórcé cătra ortodocsulu nostru, care i siedé la drépt'a cu urmátórea espectoratiune: ca nu pricepe de ce a chiamatu domnitoriulu pre Siagun'a la sine, și nu pre elu? ortodocsulu i reflectá, ca póte de aceea, ca domnitoriulu a priori e siguru de loialitatea lui, pre cându pre Siagun'a trebnie sa-lu informede etc. atunci Siuluti se întórcé cătra can. F., și i díse: No! vomu aratá, ca tréba sta tocmai de-a din-daratele.

Numelu jurnalistulu nu-lu descoperimu, ca credemu, ca în interesulu istoricu jertfindu-si modesti'a, si-lu va descoperi odata elu însusi.

\*) Cu celu de acum inca nu scim cum stámu?



departe cumca totu marele passivistu „de pre malulu Dunarei“ fu, care impedeacă memorandulu, ce se otarise la adunarea din Belgradu din 1866 de a se subscrie de ambi Metropoliti, si de a se tramite prin Metropolitulu Siagon'a la Vien'a, suntu fapte de prospeta memoria, si totusi marele passivistu „de pre malulu Dunarei“ are cutesantia de a dice, ca „Metropolitulu Siagon'a i-a succesu de a amagi pre autonomisti romani si de a-i trage in diet'a cea feudale din Clusiu. Dara pentru ce n'a mersu Intiepti'a Sea marele passivistu de pre malulu Dunarei la Clusiu, ca sa-i impedece cu intieptiunea sea politica? nu ni spune, ci dupa ce scimu cu totii, ca elu a fostu acel'a, care si dupa diet'a din Clusiu, oficiosu si serbatoresce a laudatu uniunea, acum mai are curagiulu a striga cu fariseulu: Multiamescu-ti Dómne, ca eu nu suntu unulu dintre aceia, cari au intratu in diet'a cea feudale din Clusiu.

Iéta asiá dara cum se concatenéza desvoltarea unei politice de rivalitate, care impedece ori ce incercare de apropierea opiniunilor, si de o purcedere solidara, — politic'a, care altu cum se numesce, si politic'a passivitatii absolute.

Cum-ca la o atare politica nu mai potulu concurge si alte circumstantie de malcontentie, si s'au potulu atrage si vre-o cati-va „cumetri si pseudo-veri ortodoesi“, cari cá mici-passivisti au caratu si mai cara apa la mór'a Mariloru-passivisti, inaintea dieiloru nationali, — e lucru cu totulu secundariu.

Nu e nici o minune ca mariloru-passivisti li au succesu de ai „amagi“ sub masc'a nationalismului, la o politica unilateral, la politic'a inertiei, — a cárei conducatori nu au alte motive, de cátu de acelea, de cari se folosescu numai cei ticcalositi, cari arunca via'a ce aru trebui sa o caute la sine insusi, pre unulu si pre altulu. —

Intre astu-feliu de impregiurári Siagon'a, de care atát'a ve impedece — vediendu — dupa cum inca la a. 1866 scrisese Metropolitulu Siulutu — ca caus'a nationale pâna atunci cu atát'a pietate portata s'au smulsu despre terenulu ei legale — si s'a facutu obiectu de experimentári unilaterali, s'a retrasu dela atare actiuni de prevaricantia si de contrabanda, si marginindu-se pre terenulu celu mai angustu alu bisericeii sele, i au ascuratu autonomi'a prin lege si facia cu nou'a sistema politica, dovedindu prin acést'a, ca déca natiunea mergea si mai departe cu densulu, toemai asiá i aru fi succesu de a esoperá si ascurarea drepturiloru nationali. —

Dar' devis'a pasivistiloru a fostu: decátu iéra Siagon'a sa secere laud'a vre-unui rezultatu — mai bine nu ni trebuie nimic'a. — Asiá e scorpionulu, cându se musica elu pre sine in còda! —

Intr'a deveru! „Tel. Rom.“ a fostu unu profetu, cându inainte de acést'a cu vr'o cati-va ani a tiparitu ormatórele cuvinte: „Déca acelu barbatu (Siagon'a) atunci (1865) aru fi redicatu steagulu opozitiunei passive, rivaliloru sei politici si bisericesci nu li aru fi remasu alt'a, decátu sa ridice ei însusi stindardulu activitatii. Tiene bine dlu meu! asertulu acést'a, e proprietate istorica, si nu va remané neconstatatu prin esemplu nóue! —

Si iéta! „Gaz. Tr.“, cárei'a i place d'a trece opozitionale pâna la cea mai absoluta passivitate, — si care caracterisá mai ieri alalta-eri (nr. 22) pre activistii de taritieri dupa caruti'a gubernamentale — pentru — cum dice si Camiliu alu ei — niscari-va subventiuni: acum (in nr. 26) are acea naivitate de a marturisi, ca passivistii numai de frie'a confiscarei si secularisarei averiloru greco-catolice dela Blasiu, Oradi'a etc. celoru de o valóre de 3—4 milióne etc.“ n'au curagiulu de a trece la o politica opozitionale, — séu cu alte cuvinte — trebuie sa remána gubernamentali sub masc'a politiceii de passivitate; — pre cându pre de alta parte marele — passivistu „de pre malulu Dunarei“, care in nr. 99 alu „Gaz.“ dice ca de vre-o 5 ani nu mai face politica si nu cetesce „Tel. Rom.“ (dóra de cându cu istori'a opinc...?) totu-si scóte din IX acestoi articlu (in care s'a aretatu passivistiloru numai dilem'a in care au cadutu ei cu neconsecinti'a passivitatii absolute, iéra principiile purcederei nóstre leamu aretatu repetiendu-le si in contin. X.) — scóte — dicit — marele passivistu de pre malulu Dunarei conclusionéza, ca cei dela „Tel. Rom.“ umbla cu „Albin'a“ sa intrántesca si sa puna regime (nu cum-va pre a lui Brateanu séu alui Pionono?)

Cum-ca passivistii au fostu si suntu gubernam-

mentali rusinosi (verschämt) si sub masca, o amn scit'o si mai nainte de a o audi din gur'a passivistiloru dela Mercurea, cându au disu ca ei nu voru alt'a, decátu a face „unu servitiu frumosu gubernului“, dara cum-ca marii passivisti suntu si ultra-gubernamentali pâna la servilismulu denuntiantiloru ordinari, recomandându-se pre sine prin aceea, ca „Telegrafulu“ cu ai sei voru sa restórne regimulu, nu amu creditu nice odata, de-si atari capu-d'opere amu mai vediutu noi la ei si cu ocaziunea, cându prin Sabiiu cereau salvus-conductus in contr'a periculosiloru nationali.

Iéta dloru passivisti! care e si moralitate a politiceii „inaugurate“ altu-cum a passivitatii absolute!

In fine inca câte-ve cuvinte cu referentia la intrebările marelui — passivistu din nr. 27. alu „Gaz. Trau.“

Unu proverbu dice, ca unu nebonu e in stare a pune mai multe intrebári, decátu sa le póta deslegá toti intieptii lumei, — iéra noi amu observatu si aceea, precum ca pasivistii in lips'a de argumente meritórie si positive pentru politic'a loru, se folosescu numai de banuieii, esceptiuni si intrebári cu redicat'a. —

Dara cá sa nu créda marele pasivistu, ca noi amu inmarmoritu la ingeniosele lui intrebári, i dâmu la tóte numai unu respunsu:

Dupa ce voi — pasivistiloru — si mariloru passivisti! nu ne poteti spune si singuri nu sciti, ca unde veti esi cu politic'a passivitatii, — dupa ce v'a'ti vediutu visulu cu ochii, ca de siése ani incóce n'ati scosu nimic'a alt'a la cale, decátu confusiune si scisiune, scaderi si pagube nationali, si dupa ce alegerile dietali stau la usia si e tempulu supremu de o purcedere solidaria: lasati-ve odata de o politica personale, coniecturale, poetica si de inertia, si ve puneti pre terenulu unei politice practice, — rezultatele voru justificá déca passivitatea ori activitatea e politic'a cea rationala.

(Va urmá.)

Dev'a, in lon'a lui Apriliu 1872.

Domnule redactoru! Vi e prea conescutu, ca poporulu ortodossu resaritetu din Dev'a insufletitu de credinti'a in Ddiu si in sânt'a sea biserica, a inceputu inca cu atát'a ani inainte de ast'a a-si zidi o sânta biserica, si in insufletirea acést'a a lui necugétându momentanu la miditócele, de cari dispune fatia cu o intreprindere atátu de mare, a croitu fundamentulu acelei sânte bisericeii intr'o ast-feliu de marime, incátu cu mân'a pre anima potu marturisi inaintea lui Ddiu si a lumei, ca de nu aru fi fostu pre lâng'a alti binefacatori, Escelenti'a Sea prea bunulu nostru Archiepiscopu si Metropolitu.

Andreiu, care parte prin sfaturi archieresci, parte prin intinderea de ajutóre in mai multe renduri si in sume considerabile, — scie Ddiu, cându aru fi potulu aduce acést'a marétia zidire, cá care póte ca in intrég'a nóstra Archidiecea nu este alt'a, in stare in care se afla astadi.

Vi spunu dreptu, ca in convingerea acést'a a mea me intaresce si mai multu darulu, ce l'a facutu Esc. Sea acum de curendu acestei sânte bisericeii, care e o dovéda nóua despre iubirea si ingri-girea archierésca pentru fiii sei cei credinciosi.

Adeca intielegendu Esc. Sea nu spre putien'a sea mangaiere: cumca parochienii din Dev'a s'au apromisu a aduce zidirea cea noua a bisericeii loru in o stare cá aceea, cá la s. Pasci sa se póta tinea servitiulu ddiescu in trens'a, din caus'a acést'a s'a simtitu indemnatu prin gratiós'a sea harthia din 2 Februariu a. c. nr. pres. 142 nu numai a laudá intentiunea acést'a a fiiloru sei credinciosi din Dev'a, ci si a o remunérá prin o fapta archierésca, daruindu pre sém'a sântei bisericeii nóue „Cartea Evangeliiloru“, legata in catifea rosia si in frumsetiata cu cinci icóne in argintu auritu de Chin'a, in pretiu cam de 150 fl. v. a.

Cetindu-ni-se gratiós'a acést'a harthia archierésca, de par. prot. Ioanu Papiu in sinodulu parochialu estraordinariu din 5 Martiu a. c., si vediendu poporulu adunatu in sinodu darulu acést'a in adeveru archierescu, atát'a se insufleti, incátu si acelu individuu pâna aci indiferentu fú fórté miscatu si resuscitatu a spriginu lucrarea mai departe a edificárei dupa potintia, — si intre vii esclamári de „sa traiésca Escelenti'a Sea prea bunulu nostru par. Archiepiscopu si Metropolitu“ se otari, cá in scrisu sa se aduca din partea sinodulu parochialu

ferbintea sea multiamita, insarcinandu-se comitetulu parochialu cu compunerea adresei de multiamita, pre carea ve o alaturu aci in copia, cu rogarea, cá sa binevoiesci a o publicá \*).

In fine incunoscintiandu-ve, ca cu ajutoriulu lui Ddiu amu ajunsu, cá acum in Joi'a Patimiloru Ddiu sa se póta tinea servitiulu ddiescu, in bisericea cea nóua, spre care sferistu amu si primitu binecuventarea archierésca, incheiu cu ostarea: cá bunulu Ddiu sa nu-si intórea mil'a sea cea bogata de cátra poporulu seu celu atátu de bantuitu, ci sa se milostivésca a ni tinea pre marele nostru Archiereu inca multi ani in deplina sanata spre mangaierea credinciosulu seu cleru si poporu.

Mai multi poporeni.

Escelentiei Sele Prea Luminatului si Prea Sántitului Parinte Andreiu bar. de Siagon'a, Archiepiscopu si Metropolitu romanu gr. or. in Sabiiu.

Donulu adeveratu archierescu: „Cartea Evangeliiloru“ legata in catifea rosia, si in frumsetiata cu 5 icóne in argintu auritu de Chin'a, facutu si tramisu pre lâng'a prea gratiós'a scrisóre archierésca din 21 Februariu a. c. nr. 142, pre sém'a bisericeii gr. or. din Dev'a, comunicându-se oficiosu cu parochianii nostri din locu, impreuna cu prea inalt'a si parintésca dorintia archierésca, s'au primitu cu via bucuria, si adeverate simtieminte fiesci de multiamire, intre repetite strigári de: „sa traiésca si tiena Ddiu multi ani pre Escelenti'a Sea Archiepiscopulu nostru, cá pre unu adeveratu parinte, si intieptu pastoriu, carele 'si iubesce multu turm'a si poporulu seu credinciosu, cá sa védia cu multa bucuria implinita promissiunea, si intentiunea nóstra, pre carea o repetimu de nou; cum si dupa aceea multi ani fericiti spre bucuri'a si mangaierea nóstra, si a tuturuoru fiiloru si credinciosiloru adeverati.“

Pre cându cu supunere si simtieminte de bucuria adeveratu fiesci, se aduce acést'a la gratiós'a cunoscintia a Escelentiei Vóstre, nu potemu a nu comunicá cu nespusa bucuria si acelu foptu cá rezultatu a prea gratiosulu donu, si indemn u adeveratu parintescu, ca parochienii nostri deveni, de-si se afla in lips'a cea mai mare, in urm'a atátoru anotempi dupa olalta nefavoritori, si astfeliu spre gatarea finale a maretulu edificiu inceputu spre laud'a si adorarea a totu potintelui creatoriu, dispunu de miditóce materiali proprie in mesura de totu mica, totusi cá cându aru dispune de poteri materiali imense, faplice se adoperéza cu zelu si indemn u nespusu de mare, spre implinirea si ajungerea scopulu loru propusu, de a vedé in fapta adusu pomposulu edificiu a nóuei bisericeii gr. or. románe din locu, pâna la sántele Pasci a. c., celu putien u in stare de a poté tienie intru densulu servitiulu ddiescu, carele cu ajutoriulu atotu potentel u se va si tienie. —

Repetiendu-ne de nou ferbintea si adeveratu fiesca multiamita, si recunoscintia, Ve dorimu Escelentia! multi ani fericiti, in midilocolu si spre pastorirea parintésca a nóstra, si a intregulu nostru poporu.

Din siedinti'a sinodulu parochialu in Dev'a 5 Martiu 1872.

Ioanu Papiu,  
protopopu si parochu.  
Isaie Moldovanu.  
Dr. Lazaru Petcu.  
Nicolau Oprea.  
Georgiu Nicora  
parochu II-le.

Memoriu.

Sub titulu acést'a aduce „Tromp. Carp.“ unu apostrofu ponderosu la necualificabilele blasfemii ale unui, care, se subsemna in „Romanulu“ câte odata „Camiliu“ si pretinde a-i dice lumea ca e erudit si veteranu barbatu de statu. „Tr. Carp.“ premitte acestoi memoriu in revist'a sea urmatoriu comentariu: „Unu publicistu eminentu de preste Carpati ne recomanda publicarea articuluu intitulatu „Memoriu“, pre care noi ne facemu placut'a datoriu alu in-será.

Cându romani totu de preste Carpati suntu unti intr'unu singuru interesu, inim'a nóstra este

\*) Se publica mai in josu.



cu interesul lor, fără rezerva; cându inse lupu se ivescu între romani papistasi și între români ortodocși, inim'a noastră este cu ortodocșii fără cercetare. Natiunea romana intrăga este ortodocșă, și ea tolerăza pre consangeni ei schismatici, cându acesti'a nu vateama interesele nationale ortodocșe.

Se pôte jurnalulu „Românulu,” care este de tôte, care este cosmopolitu, filosofu, liberu cugetătoriu să fia cându papistasiu, cându lateranu, cându calvinu, cându musulmanu, cându mosaistu, facendu parada de ortodocșia numai cându este sa s'auda la Petersburg; noi inse amu fostu și suntemu numai români, și că români, numai ortodocși.

Amu sacrifică multu, amu sacrifică pôte pâna unde n'amu putea sa sacrificămu că chismaticii sa se întorca la staululu, sa fia totu românulu, — precum este de acelasi sânge, — în fati'a aceluasi altariu, în aceeasi biserică; cându inse acest'a nu se pôte, nu este vin'a noastră, și nu este pentru prim'a ôra cându facemu acêsta marturisire.

A se atacă dera multu veneratulu metropolitu Siagun'a, acelu atacu noi nu-lu luamu că atacu nu mai personale s'au de ritu macaru, ci inse și atacu nationale, pentru ca suntu diecimi de ani decându admiramu pre acestu geniu alu românismului preste Carpati, care a sacrificatu câtu n'a sacrificatu altulu, care a luptatu câtu n'a luptatu altulu, care a muncitu câtu n'a muncitu altulu, pentru românitate, cu care românitate, elu s'a identificatu atât'a încâtu nu-lu pôte atinge cine-va fără sa isbêscă în românitate.

Facemu actu de nationalitate și de devotiune facendu-ne interpretii publicistului ce ne ouera cu acestu scurtu „Memoriu.”

#### Memoriu.

„Românulu” din 13 Februaru a. e. aduce o corespondintia datata din Vien'a în 12 Februaru 1872 sub titlulu „Reflesiuni asup'r'a pozitiei politice a românilor din Transilvani'a.”

Datulu corespondintiei 12 Februaru din Vien'a, nu se potrivește cu datulu jurnalului „Românulu,” s'au cu alte cuvinte: autorulu corespondintiei n'a potutu scrie în 12 Februaru în Vien'a, că sa-i pôte esi corespondint'a sea în „Romanulu” la 13 Februaru, de unde se vede, ca acea corespondintia s'a faoritu în Bucuresci pre bas'a dispositiunei date din Brasiovu.

Constatăndu asiă dera apocrifulu, fia-ne er-tatu a trece la întielesulu acelei corespondintie, séu mai bine dicendu acelu pamfletu.

Mai înainte inse de a face și acest'a, mentionămu ca totu sub datulu acest'a omenosu, 13 Februaru, jurnalulu „Albin'a” din Pest'a, în articolulu ei conducătoriu, tractéza totu acelu subiectu, de și în alta forma, inse cu nisce apucaturi și mai iesuitice, că ale capului respective maestrului generalu alu ordinului Loyolenilor din Bucuresci, Doctorulu Papiu\*) et compani'a, Baritiu din Brasiovu.

Nu mai cercetămu, de stau faurătorii acestor două articole din jurnalulu „Românulu” și „Albin'a” în relatiuni, suplinindu-se unii pre alții séu b'a; trebuie inse sa ne exprimămu mirarea, cum de ambele aceste jurnale mentionate, se atingu în punctulu de a sari d'o-data, că două féra selbaticu asup'r'a pradei lor, respective, de a se întâlni, convenindu din două părți opuse ale lomei, cu inteniune de a calcă și a tâlhari în drumu pre Metropolitulu Siagun'a.

Déca corespondintia mentionata n'aru fi esitu în „Românulu”, în uulu dintre cele mai citate foi ale României, amu fi ignorat'o cu totul, de ôre ce, din jurnalistic'a austriaca, ne-amu deprinsu a vedea, cum barbatii cei mai meritati se suspiciuneza și se înegrescu de acei ambitiosi, cari voru sa se ridice pre ruinele altor'a la uau renume și la o védia care prin meritele lor nu o potu ajunge. Fiindu ca inse amu observatu, ca publiculu românulu de dincolo de Carpati nu are dese ocasiuni a urmări miscările și cu deosebire cele politice ale noastre și a cunoște barbatii cari stau în fruntea acestor miscari de catu numai din o parte, care din nenorocire nu e desbracata de patimi, ne simtиму îndatorati în simliulu nostru de dreptate, a dá și noi; că unu corlatu la corespondintia numita, câte-va date din activitatea ce o a desvoltatu de 26 ani Metropolitulu Siagun'a în interesulu natiunei și alu bisericeii române din Transilvani'a.

\*) Dupa cum ne spune „Albin'a.”

Înainte de tôte trebuie sa premitemu ca Metropolitulu Siagun'a calculéza numai cu factori reali și posibili; elu nu se lasa a fi condusu de ilusiuni, și chimere în abisulu speculationilor metafisice. Metropolitulu Siagun'a este barbatulu care purcedându de pre terenulu de pre carele se afla, caută că unu comandante întieptu și precautu sa se întindă și lătiésca totu mai departe, inse cu pasi siguri. Cum ca M. Siagun'a urmarindu acêsta tactica a produsu în decursulu activitatiei sale rezultate faptice, putemu ilustrá cu date, care nici antagonistii sei cei mai inversiunati nu le potu denegá.

Este de comunu cunoscuta starea cea deplorabila în care se aflau românii înainte de anulu 1848. Bietulu poporu românulu erá lasatu cu totulu prad'a lacomieii nesatióse a natiunilor conlocitoare și feudalismului îngâmfatu, cari 'lu priveau că pre unu instrumentu orbu, menitu a servi intereselor și desmerdărilor lor. Elu erá o masa de sierbi, osanditi prin legile facute de nobilimea unghuresca și biurocrati'a vicleana sasésca, a purtá jugulu iobagiei și a nu se putea redicá sa védia lumin'a culturei. Nimenea nu erá care sa intervina și sa apere interesele acestor iloti politici, pentru ca pucina inteligentia care esise din sinulu natiunei române, séu trecuse în castrele straine, ingrigindu-si numai de pelea sea, séu emigrase în tierile române vecine, unde puteau sa afle pucinu adapostu și sa-si manifesteze activitatea, întimpinându mai pucine pedeci.

Singurii Episcopi români remasera că sa mai intrevina în câtu le concedea legile vitrigi ale patriei pentru apararea bietului românulu. Si aru pacatui acei'a cari aru cotezá a afirmá ca episcopii români nu si-aru fi facutu datorii'a. Cui nu e cunoscuta petitiunea episcopilor români I. Lemeny și Vasile Mog'a îndreptata câtra diet'a tieriei în a. 1842, în care descriindu cu cele mai vii colorii starea cea miserabila a poporului românulu, cerea dela acest'a usurarea greutătilor, precum și alte premerse acelei'a?

Acesti parinti ai bisericeii și ai poporului românulu au facutu mai multu câtu au potutu pentru îmbunătățirea sortiei acestui'a, inse inimele lor erau legate prin feliu de feliu de instructiuni și ordine primite dela regimu. Între altele erá legatu episcopulu românulu cum dicea corespondintia „Românului” prin juramentulu ce trebuia sa 'lu depuna regimului, la ocuparea scaunului episcopescu.

Acest'a erá starea politica în care a aflatu Siagun'a la venirea sea în anulu 1846, natiunea și biseric'a române.

Si Siagun'a, alesu din partea românilor de episcopu, a trebuitu sa depuna juramentu, în care a juratu credintia monarhului; inse juramentulu celu mai puternicu și valorosu, pre care nimeni nu l'a împinsu a 'lu jurá, l'au depusu Siagun'a atunci, cându, calcându pamentulu Transilvaniei, a juratu esprimendu, ca asiă sa-i ajute Ddiei, precum voiesce elu sa ridice biseric'a și natiunea române din starea aservita.

Amendóne aceste juraminte au sciutu a le tie-ne și implini.

Cum ca Siagun'a nu a fostu numai „instrumentu orbu” alu diferitelor regime, dovedescu luptele lui cele îndelungate și inversiunate cu ministrulu austriacu de culte și instructiune publica contele „Thun,” carele pre timpul absolutismului erá atotu puternicu și a cărui nesuintia de a germanisá scólele române, le combatu Siagun'a, pâna acolo, încâtu aduse pâri chiaru înainte tronului domnitoriului. Cum ca Siagun'a nu a fostu și nu este instrumentu orbu alu guvernului este dovada reprezentatiunea energica cea îndreptata câtra repausatulu ministru unghurescu de culte și instructiune Baronu Eötvös în contr'a ordinului acestui'a, de a pune pre invetiatorii scólelor noastre confesionali la dispositiunea și banulu placu alu autoritătilor scolare guverniale unghuresci.

Ce se mai aducemu fapte singuratice spre a aretá nesuintia lui Siagun'a spre a face biseric'a și scóla noastră confesionala independenta de statu, cându ne sta înainte opulu scientificu alu acestui barbata care a facutu epoca în literatur'a bisericeii gr. or. și în care declara apriatu, ca statulu trebuie sa lase bisericeii mâna libera de a-si conduce și administrá afacerile bisericesci și scolare prin factorii sei proprii.

Considerându aceste, cine va mai putea dice, ca acel'a carele a facutu acêsta declaratiune înainte lomei întregi, și se tie-ne strictu de ea, voiesce sa supuna natiunea și biseric'a române vointiei sta-

talui și ca este instrumentu orbu alu regimului și comisariu politienescu?

Nu mai pucinu cunoscutu e lupt'a gigantică ce l'au constatu pre Metropolitulu Siagun'a spre a efaptu și restitui Metropoli'a române, prin care a produsu și constituitu focariulu acel'a, impregurulu cărui'a toti românii din Transilvani'a și Ungari'a suntu adunati încoronându opulu acest'a cu celebrulu Statutu Organicu, regulamentulu celu mai liberale și mai democraticu, ce se pôte cugetá pentru regularea și conducerea unei bisericeii; asiă în câtu de aci înainte numai e nici o temere, venindu ori ce viscole, acelea nu voru mai putea aduce biseric'a române într'o stare precaria și dubiósă, din care s'a ridicatu.

Totu Metropolitulu Siagun'a este carele, convinsu ca sciintia e puterea și ca numai prin lumina se pôte radicá unu poporu, o natiune la o positie sociala și politica, a stârnutu din tôte puterile că sa cultiveze clerulu și sa ridice poporulu prin infiintarea unui institutu academicu pedagogico-teologicu, a două gimnasii române și nu mai pucinu că 2000 scóle populare, jertfindu-si tóta considerabil'a sea avere în acest'a opera.

Nu mai pucinu mare și românescu a fostu și este Metropolitulu Siagun'a și în activitatea sea politica.

Cei mai multi din barbatii nostri carturari și la specia chiara corespondintele Camiliu și dascalulu lui din Brasiovu Baritiu, trebuie sa-si aduca bine aminte în ce chipu episcopulu Siagun'a, indata ce simi primele miscări ale furtunei, ce erupse în anulu 1848, ingrigiatu de sórtea românilor, alergá pre câmpulu libertatiei dela Blasiu, întempinatulu fiindu de poporulu a cărui incredere în celu mai scurtu timpu sciuse a si-o acuirá, și condusu cu ovatiuni — semnele cele mai ineverdate de stima și veneratiune, — care stima merse pâna acolo, încâtu poporulu lui și repausatulu Barnuti, i despriose cai dela trasura tragându-o în triumfu singuru și asiă conducându în Blasiu.

Aci contribuí Siagun'a multu la stabilirea programei memorabili pentru conduit'a natiunei române. Dupa erumperea revolutiunei totu Siagun'a se puse în fruntea duputatiei române, care, dupa ce vediu ca dreptele pretensiuni, ale românilor nu se considera în diet'a sgomolósă magyaro-sasésca dela Clusiu, merse îndurându cele mai mari pericole a espune înainte tronului la Vien'a și Insbruk, plângerile, durerile și asupririle poporului românulu.

Castigându revolutiunea unghuresca terenu și estensiune generala preste Ungari'a și Transilvani'a, Siagun'a, că unulu ce erá în contr'a planurilor magyarisátore ale lui Kosiutu și unghurilor lui, trebui sa-si scape vietia fugindu în Români'a.

Dupa sogramarea revolutiunei, Siagun'a se întoroe la scaunulu seu episcopescu și lucra în taceru, fiindu-ca absolutismulu nu concedá nici o miscare nationala manifesta în contr'a germanisării, lucra și în contr'a iesuitismului (papistasismului) și pentru luminarea clerului și poporului seu.

Abiá incetase sunetulu tunurilor dela Solferino, care sgudui și lovi în inim'a ferosului absolutismu nemtescu, și Siagun'a intrându în contielegere cu celalaltu archiereu românulu, se puse lera în fruntea natiunei puindu-o în miscare și intro altele da vietia institutului nationalu „Asociatiunei Transilvane” pentru literatur'a și cultar'a poporului românulu. În anulu 1861 aduna, uitându tôte intrigele și sicanele care i le inscenase iesuitii și papistasi conationali, midilocesce dela regimu împreună cu celalaltu episcopu românulu, tinerea conferintiei nationali române constátore din elit'a inteligentiei noastre, în care se statorescu principiile tinutei românilor pre viitoru și program'a lor, a cărei îndeplinire se concedea archiereilor și unui comitetu de 12 membrii. Ingrijirea pentru caus'a politica a tutoror românilor se pune asiă dara în mân'a episcopului Siagun'a că presiedinte și a comitetului, din care că unu rezultatu practicu a urmata în 1863 convocarea dietei transilvane, a cărui'a scopu principale erá recunóscerea natiunei și bisericeii române că egala îndreptátita cu celelalte natiuni recunóscute în patria.

În inceputulu anului 1863, Siagun'a, că presiedinte alu comitetului nationalu și că acel'a care avea de a ingrigi de tie-nuta și directiune ce avea a urmá românii înainte de conchiamarea dietei din 1863, convocá congresulu memorabilu nationalu, în care din nou se alege de presiedinte și i se dá misiunea de a conduce că presiedinte congresulu și



comitetului alesu de acést'a. Aici din nou sub conducerea lui Siagun'a se consulta românii și-si facu program'a de ținuta pentru dieta.

In diet'a Sabiana din anii 1863—4 însa-si, alti români, cari se credeau și se gerau că zelosi aparatori ai cauzei nationale, și ómeni independenti, se lasau a fi sedusi de promisiunile unui Reichenstein și mersera pâna acolo in nesciint'a loru de a se aréta slugi plecate ale stapânilor, cari plateau cu promisiuni și bani, in câtu votara și lucrara in contr'a conclusiuniloru ce le luau in conferintiele loru private, asiá de exemplu cu ocaziunea legii pentru întrebuintiarea limbei române in oficiu\*). Siagun'a starui, dovedindu unu tactu admirabile, ca sa asiguréze pre câtu se póte drepturile natiunii române, și atátu 'lu preocupau cauzele acestea, in câtu vedindu ca tocmai acei români, cari se umflau mai multu cá nationalisti și dela cari ascépta mai multa lucrare, constantia și mai multu spriginu, acei'a, cari astadi 'lu tractédia cu frumósele atribute de tradatoriu spre a-si acoperi lasitatea loru, trecu in castre straine, parasí indignatu diet'a, scárbitu de puterea lasia și anti-nationala a astoru-feliu de deputati. Totu in diet'a acést'a in carea românii erau in majoritate, erá ocaziunea cea mai favorabila cá sa se deslege favorabilu și cestiunea acea grea a uniunii Transilvaniei cu Ungari'a, inse membrii români ai dietei provocându-se la otarirea adusa in congresulu nationale in urm'a initiativei unni'a dintre cei mai zelosi passivisti de astadi, alui Baritiu care dice :

„Aci, domnilor, eu cá omu alu pácei, cá unulu cu familia numerósa, cá unulu din Ardealu, ca noi pentru uniunea cu Ungari'a sa nu ne mai sfărânamu capulu, și sa o lasamu in voi'a Imperatului și sa rogâmu pre Majestatea Sea, ca pre noi pre câtu se póte sa ne lase la o parte și sa nu ne mai amestece la acei'a,“ trecura preste acést'a cestiune și o lasara astu-feliu, cá sa o decida altii fára concursulu nostru, acum striga totu acelu passivistu : Siagun'a e tradatoriu, ca nu sfărâma acea uniune facuta de imperatulu dupa cum a voitu chiaru d-sea !

In Decembre 1865 Siagun'a fú acél'a carele alergá la diet'a din Clusiu, acolo statorindu program'a, care fu primita de intrég'a elita a inteligentiei române din Ardealu adnata acolo, afara de passivistulu Baritiu, carele și cu acést'a ocaziune 'si facú cód'a colaco, cu taria de caracteru și resolutiune admirabila protestéza in contra legalitátei acelei diete și a conclusiuniloru ei și predându memorialulu cunoscutu și subscrisu de toti inteligentii români ai dietei, paraseste diet'a conchiamata pre bas'a legii feudali din 1791, sustienându legile aduse in diet'a Sabiana din 1863—4.

Siagun'a dupa aceea vedindu prin 1866 sparta solidaritatea românilor prin intrigele jesuitice ale lui Baritiu și socii, amaritu și obositu, se retrage de pre câmpulu de activitate politicu, cu atátu mai multu cu câtu ca poterile sele fisice, prin ból'a ce-lu coplesesce, nu-lu mai iertá a se mai ocupá de politic'a fatigósa, ci 'si încordá poterile sele lucrându și scriendu opuri scientifice bisericesci și scolare.

Corifeii passivității, cari se rupsera de program'a lui Siagun'a și stricara solidaritatea statorita vedindu-se deveniti in cea mai mare confusiune, iéra natiunea adusa prin politic'a loru in cea mai mare disolutiune și nedumerire, vinu acum si sberu asupr'a acéloi'a care nu le mai sta in cale „mielule de ce-mi turburi ap'a.“

Cunoscendu in câtu-va pre Siagun'a, cáru'i'a natiunea cu ocaziunea jubileului de 25 de ani din vér'a anului trecutú i-au recunoscutu prin ovatiunile cele mai demne, meritele lui nu numai cá Episcopu și Metropolitu, ci și cá celu mai zelosu și intiepto românu — și din partea acést'a — fie-ne iertatu a întrebá pre d. Camilu, póte sa existe o infamia mai mare cá aceea de a numi pre unu astu-feliu de barbatu de merite, monstru „siovaitoriu și tradatoriu cum 'lu numesce elu ?

Póte sa se scrie cu o mai mare reutate asupr'a unui barbatu, carele si-a sacrificatu tóta viét'i'a sea numai bisericéi, scólei și natiunii, spre a se-

\*) In conferint'a privata a românilor se decisese ca intre dóne propuneri extreme cu privire la întrebuintiarea limbei române in oficiile publice, sa faca Baritiu o propunere mildocitoare in favórea limbei române. Cându sa iésa Baritiu cu aceea propunere in sediint'a dietei, — elu disparú facându-si cód'a colaco. — Se dice ca la ordinulu și întrevenirea lui Reichenstein.

duce opiniunea publica in statulu romanu, unde Siagun'a e pucinu cunoscutu ? póte sa existe mai mari tâlhari de drumuri, cá Camilu și socii, cari ataca onórea și reputatiunea celui mai mare românu de dincoce de Carpati ?

Nu puterea lui Siagun'a, carea dupa Camilu aru fi condamnabila, l'a facutu sa scrie elu unu astu-feliu de nefundatu și reutaciosu atacu, nu portarea lui anti-nationala, cum sustiene Camilu este caus'a reflexiuniloru din „Românulu“ cá invidi'a și ur'a cea neimplacabila, de care suntu coprinsi toti jesuitii români (papistasi) dincoce și dincolo de Carpati, unde dorere, pre lângá slabiciunea d-vóstra, a sciutu acést'i'a a se incubá, — pentru ca Siagun'a si-a aparatu biseric'a sea in contr'a atacuriloru și denunciatiuniloru ultra-montane ale papismului.

Nu acele scornituri și suspiciunari cí obligatiunea ce a luat'o d. Camilu și comp. asupra-si dela catolicismulu puternicu austriacu, care a sciutu și scie sa-i compere cu bani și alte promisiuni de a atacá pre „ereticii“, cum ne numescu ei pre noi românii ortodocsi, și a ne rapí de constiutiunea cea liberala bisericéscá, pentru care suntu atátu de invidiati, apoi a ne aduce sa ne inchinámu infalibilulu loru pap'a dela Rom'a și sa-i sarutamu piciórele, cum facu ei pentru unele sfaramituri ce capeta, și pentru cari se desnacionaliséda, dupa cum s'a desnacionalisatu dejá prin Ungari'a mare parte din românii uniti, cantându in bisericeloru Dominus vebiscum și istenunk. Nu siovaierea lui Siagun'a in politic'a natiunala e bub'a de care suferé Camiliu și consortii, cí simpatia ce o aflámu noi românii ortodocsi la coreligionarii nostri români ortodocsi de dincolo de Carpati, precum și institutiunile nóstre infintiate de Siagun'a prin liberalele ajtóre ce ni se intindu; nu servilismulu lui Siagun'a la tóte regimurile e batatur'a ce-i stränge, cí aventulu ce au luatú românii gr. or. de aici in tóte ramurile de sciintia și cultura, pre cându românii uniti papistasi, acoplesiti de ultra-montanismulu catolicu, nu-si mai potú radica nici capulu.

Bine aru fi cându și românii de dincolo de Carpati aru studiá mai cu deamerontulu cauzele acestea, cându aru urmari mai cu atentiune pasiunile jesuitiloru români strecurati acolo, candu nu aru privi de bagatelu staruintiele loru, cí din vreme le aru pune capetu. Bine aru fi cându n'aru mai creste și adapostí in senulu loru pui de vipere ! Y.

### Inaltu Sinodu archidiececanu !

Din acelu motivu cumca fatia cu proiectulu comisiunii sinodale esmise pentru nóu'a arondare a protopresbiteratelorú acestei Archidiecece cu ocaziunea sinodului din anulu 1871 deputatulu clericalu parintele Nicolau Fodorénu au facutu unu contr'a proiectu fatia cu acestu protopopiatu in care locuimu noi, ne simtímu motivati a substerne inaltulu Sinodu archidiececanu urmítórea

#### Representatiune.

Comisiunea arondátore a inaltulu Sinodu prin arondarea protopopiatulu numitu in proiectu „alu Zlathnei de susu“ cu resiedint'a in Câmpeni corespunde atátu intereselorú poporatiunii catu și arondarea este bine nimerita, jacendu comun'a Câmpeni in centrulu tractulu arondatu.

Cum ca corespunde intereselorú populatiunii, și cumca Câmpeni suntú emporiulu pentru acestu cercu vomu documentá cu urmátorele :

a) Locuitorii acestui tinutu intregu asiá arondatu de comisiunea arondátore din vechime au avutu cá fosti jobagi totu acele relatiuni de traiu, adeca negutiatoria cu lemne, și vase de lemnú, și oficiulu Silvanale au fostu in Câmpeni și este și astadi, și aici concurgu toti acesti locuitori in cauze atingátore de negutiatori'a cu lemne.

b) Aici este oficiulu politicu pentru majoritatea acestei populatiuni, care iéru i atrage pre locuitori la acestu emporiu.

c) Aici se afla judecatori'a regéscá de cercu ce cuprinde in sine chiaru tóte comunele ținátore de protopresbiteratulu arondatu și prin urmare toti locuitorii acestui'a suntú siliti a veni in acestu opidu.

d) In comun'a Câmpeni suntú cele mai mari terguri de tíera in muntii apuseni și cele mai cautute in numeru de 5 pre anu, care avantaju nici o comuna nu o are, precum se recunosce acést'a și

in geograf'i'a profesorului I. S. Selagianu esita acum mai de curendu de sub tipariu.

Fatia cu aceste calitáti ce suna pentru asiédirea scaunulu protopresbiterale in comun'a Câmpeni — și care atátu din mape, câtu și d'n geografie și alte documente publice suntú și potú fi cunosctate ori cáru omu carturariu, ni-a cuprinsu o mare mirare cându amu auditu și cetitu, ca unu membru alu in Sinodu nu s'a sfiitu a molestá pre in. Sinodu și ingreună arondarea acestui protopopiatu dupa interesele populatiunii.

Nu pricepemú și ne miramu ca ce au potutu seduce pre parintele Fodorénu la proiectele sale pocate, pentru arondarea acestui protopopiatu; cáci vre-unu motivu adeveratu pentru binele poporului noi in acele proiecte nu vedemu.

Insa cetindu motivele parintelui Fodorénu ne-amu corvinsu pre deplinu cumca Cinst'i'a sea nici decum nu au luatú in consideratiune interesulu, concurenti'a și gravitatea populatiunii, ci nu s'a marginitu numai la atát'a, ci au luatú refugiu chiaru și la scornituri neadeverate despre situatiunea comunelorú muntene, precum vomu arátá :

Parintele Fodorénu dice ca comunele Lups'i'a, Moncelu, Ofenbaia, Ciora, Bradiesci, și Sartesiu aru fi taiate de cátra comun'a Câmpeni prin muntele Muscaniloru. Acést'a nu este adeveratu și desaprobamú atare maniera a unui deputatu sinodale care afirma unu neadeveru.

Muntele Muscaniloru este decátra Mogosiu și Rosi'a, iéra nu in calea dela Câmpeni la Lups'i'a și Ofenbaia, unde duce unu drumu oblu fára nici unu fuisiu pre lângá ríulu Ariesiu pâna in Turd'a; tóte comunele anesate din protopopiatulu Lupsiei la Câmpeni jacu in valea Ariesiului, și suntú lângá drumulu dueatoriu la Câmpeni, precum se póte vedea acést'a pre ori care mapa buna, și care giurstaré au adusu cu sine asiédirea judecatoriiei regesci de cercu in Câmpeni pentru tóte comunele pâna la Bradiesci.

Parintele Fodorénu au facutu dóne propuneri și anume un'a precum se dice cátra comisiunea arondátore, iéra alta la in. Sinodu. Ambe aceste propuneri divergéda ba suntú chiaru diametralu opuse un'a cu alt'a, și fiindu cumca ambele s'a publicatu in actele sinodale, noi nu scimu ca care va voi a o aperá d. Fodorénu cu ocaziunea desbaterei in sinodu, de órece pre ambele nu v'a cercá totu-deodata ale sustinea.

Facia cu propunerile facute cátra in. Sinodu observamu cumca acele suntú cu totul nerealisabile, de órece se imparte unu teritoriu compactu, a cáru drumu numai prin Câmpeni se póte face atátu cátra Abrudu, câtu și cátra Ofenbaia, adeca se desparte ținutulú dinsusu de Câmpeni cu 25,000 suflete care de facto acum forméza unu protopopiatu, și se imbecatátiesce, asiá încátu și ómeni din comun'a politica aru debui sa apartiena la 2 protopopiate precum este d. e. comun'a Scarisior'a in care se esla 4 parochi din care 3 pr. Fodorénu le au anesatu la Ofenbaia, iéra parochi'a Ladiesci o au datu in protopopiatulu Abrudului. Decátu un'a atare organizare pocita precum se propune din partea pr. Fodorénu mai bine sa stámu precum amu fostu, cáci unu pasiu cá acél'a aru disgustá numai pre poporu de reforme binefacátore; sa luámu la seriósa compena cá unde aru duce planulu pr. Fodorénu și vedemu protopopiatulu Ofenbaiei formându o linia dela Lapusulu Scarisioréi pâna la Lunca in lungime de 14—15 mile in care tóte comunele vinu insirate pre acea linia ca margelele remánendu in drépt'a și stâng'a comune de altu protopopiatu ținátore, ceea ce nu insemnéda arondare, cí mai multu o sicania.

Din cele enumerate se va potea convinge inaltulu Sinodu archidiececanu, cumca acele propuneri ale parintelui Fodorénu suntú imposibile și neapte pentru a se radica la valóre de conclusu.

Noi ne dechiaramu cumca in câtu este și vocea nóstra de a se ascultá, cându este vorb'a despre dispunerea preste noi, primímu proiectulu comisiunii arondátore.

Patiti'a,

presiedinte.

Vasilii Chirtopu,

secretariu.